

Cezary Popko

Kwaczała-Spalona, pow. Chrzanów

Informator Archeologiczny : badania 2, 111-113

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Badania prowadziła mgr Mikłaszeweka-Balcer.
Finansował WKZ we Wrocławiu. Drugi sezon badań. Cmentarzysko z okresu halstańskiego /kultura Łużycka/

W czasie od 2 do 16 lipca kontynuowano prace wykopaliskowe. Przebadano 17 grobów, mieszczących się na 1 arze. Były one popielnicowe, zawierały przeważnie po jednej popielnicy i kilkanaście, niekiedy nawet ponad dwadzieścia naczyń towarzyszących. Wśród nich spotyka się zarówno naczynia malowane, jak i jednobarwne, często bardzo bogato zdobione. Metale występują raczej rzadko - odkryto 3 szpile brązowe oraz kółeczka również brązowe. Wszystkie szpile wystąpiły pojedynczo w różnych grobach. W odróżnieniu od badań 1967 roku, w 1969 r. groby pojawiały się w dwóch warstwach - płytszej około 30 - 50 cm i głębszej około 60 - 80 cm. Groby znajdujące się blisko powierzchni były tak bardzo zniszczone, że na obecnym etapie /przed wyklejeniem ceramiki/ nie da się wychwytać ewentualnych różnic w materiale obu warstw. Warto zaznaczyć jednak dużą różnicę w ilości naczyń towarzyszących. Groby "głębsze" są bezwzględnie liczniej wyposażone, również tylko one zawierają wspomniane metale.

Cmentarzysko należy do środkowofląckiej grupy kultury Łużyckiej i może być datowane na okres HC.

KWĄCZAŁA-SPALONA, pow. Chrzanów

Muzeum w Chrzanowie

Badania prowadził mgr Cezary Popko. Finansował WKZ w Krakowie. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko z okresu halstańskiego /G/.

Cmentarsysko leży na prawym brzegu rzeczki Regulki, na terenie Zakładów Chemicznych "Alwernia" w Kwaczale. Odkryte zostało przy padkowo w 1965 r. Przy pracach budowlano-ziemnych zniszczono wówczas kilka grobów szkieletowych, a wyposażenie zaginęło. Jesienią 1966 r. natrafiono na kolejny grób, który wyeksplorowany został przez archeologa. Grób ten zawierał dobrze zachowany szkielet ludski, przykryty nieregularnym brukiem kamiennym, oraz materiały ceramiczny i metalowy, typowy dla przełomu okresu brązu i żelaza.

W październiku br. przeprowadzono badania ratownicze w rejonie bramy głównej Zakładów, przy czym szczupłość miejsca i gęsta podziemna sieć instalacyjna znacznie ograniczyła zakres poszukiwań. Odkryto trzy groby i kilka skupisk fragmentów ceramicznych. Wszystkie groby posiadały dość regularne wydłużone bruki, zbudowane z mocno zwietrzałych gładkich porfirowych, występujących powszechnie w okolicy Kwaczały i Alwerni. Bruki te wystąpiły na głębokości 50 - 60 cm i zorientowane były swymi dłuższymi osiami zgodnie z kierunkiem N-S. Wymiary ich wahały się w granicach: szerokość 40 - 60 cm, długość 190 - 210 cm. Między kamieniami znaleziono potłuczone naczynia gliniane i drobne kawałki węgla drzewnych /pozostałość uczt pogrzebowych/. Pod brukami na głębokości 80 - 100 cm natrafiono na dalsze naczynia.

Nie natrafiono na kości ludzkie, a tylko w jednym zaobserwowano ciemniejsze zabarwienie piasku w miejscu, gdzie znajdował się szkielet.

Materiał ceramiczny reprezentowany jest przez wazy z półkulistym dnem i cylindryczną szyjką, oserpaki półkuliste i garnki jajowate, obmazywane. Z drutu brązowego wykonana była szpila o skręconym końcu i dwie bransolety o również skręconym jednym końcu. Jedna bransoleta posiadała trójkątny wisiołek z kółkiem

/uszkim/. Wisioriki tego typu mają analogię we wczesnohalszta-
kich materiałach z omentarsyska w Piasku pow. Lubliniec i Kwa-
czale /1/ pow. Chrzanów.

Ceramika i wyroby brązowe pozwalają datować odkryte obiek-
ty grobowe na początek okresu halsztackiego /0/.

Interesujące jest położenie trzech odkrytych grobów w jed-
nym szeregu, na linii zgodnej z kierunkiem W-E, w odległości
2,5 - 3 m od siebie.

W związku z zagrożeniem omentarsyska przez prace budowlane
badania wykopaliskowe w tym rejonie kontynuowane będą w roku
przyszłym.

LIPOWIEC, pow. Chrzanów

patrz okres nowożytny

ŁUBOWO-KOLONIA, pow. Szczecinek

Wojewódzki Konserwator

Stanowisko 1, 2, 3, 4

Zabytków Archeologicznych

w Koszalinie

Badania przeprowadzili mgr Henryk Janocha i mgr
Franciszek Roźnowski. Finansował WKZ w Koszalinie.
Drugi sezon badań. Osada /?/ i omentarsyska z
okresu halsztackiego /kultura pomorska/.

Stanowisko 1

Kontynuowano badania ratownicze zabezpieczające na omenta-
rzysku kultury pomorskiej. Położone jest ono na niewysokim pa-
górku morenowym częściowo uprawnym, odległym o 2.100 m na NW
od wsi Łubowa. Samo wzniesienie usytuowane jest w widłach dróg